

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

«Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգրքում լրացումներ եւ փոփոխություն կատարելու մասին

Հոդված 1. Հայաստանի Հանրապետության 2004 թվականի նոյեմբերի 9-ի աշխատանքային օրենսգրքի (այսուհետ՝ օրենսգիրք) 167 հոդվածի 2-րդ մասը լրացնել հետևյալ նախադասությամբ՝ «Սույն օրենսգրքի 166 հոդվածի համաձայն աշխատանքի ներգրավված աշխատողին վճարվում է աշխատավարձ՝ անկախ ամենամյա արձակուրդի համար վճարումը կատարած լինելու հանգամանքից: Վճարված, սակայն չօգտագործված ամենամյա արձակուրդի օրերը հետագայում օգտագործելու դեպքում, այդ օրերի համար գործատուն կարող է աշխատողին չվճարել:»:

Հոդված 2. Օրենսգրքի 179-րդ հոդվածը լրացնել 4-րդ մասով հետևյալ բովանդակությամբ՝

«4. Նվազագույն աշխատավարձը հարկման ենթակա չէ:»:

Հոդված 3. Օրենսգրքի 192-րդ հոդվածի առաջին մասում՝

ա) «մեկ» բառը փոխարինել «երկու» բառով,

բ) առաջին պարբերությունը լրացնել հետևյալ նախադասությամբ՝ «Ընդ որում, առաջին վճարումը (կանխավճարը) չի կարող պակաս լինել աշատավարձի 40 տոկոսից եւ ենթակա է վճարման մինչեւ ընթացիկ ամսվա 15-ը:»:

Հոդված 3. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄԸ

Աշխատանքային օրենսգրքում լրացումներ եւ փոփոխություն կատարելու այս նախաձեռնությունը վերաբերում է հետևյալ հիմնական հարցերին՝

1. ամենամյա արձակուրդից աշխատողի հետ կանչման եւ վերջինիս կողմից աշխատանքի ներգրավումը հաճախ չի վարձատրվում այն պատճառաբանությամբ, որ անձը ստացել է արձակուրդային վճար: Իսկ առանձին դեպքերում կատարվում է արձակուրդային վճարի եւ

պայմանագրով նախատեսված աշխատավարձի փոխարինում (հաշվանցում): Մինչդեռ այս երկու վճարները տարբերվում են իրարից թե՛ իրենց տրամաբանությամբ եւ նաեւ հաճախ իրենց չափերով: Արձակուրդային վճարը աշխատողի նախորդ աշխատած ժամանակահատվածով (օրենսգրքի 164 հոդվածի համաձայն այդպիսի նվազագույն ժամկետ է սահմանվում, որպես կանոն, 6 ամսյա անընդհատ աշխատանքը) վաստակած իրավունքն է եւ անկախ նրանից անձը կշարունակի իր աշխատանքային հարաբերությունները տվյալ գործատուի մոտ թե՛ ոչ, նա այդ իրավունքը ձեռք է բերել: Պատահական չէ, որ օրենսգրքի այլ դրույթներ (օրինակ՝ 170 հոդվածի 2-րդ մասը) վերաբերում են հենց այս իրավունքի ամբողջական իրացմանը: Բացի այդ, 170 հոդվածի 1-ին մասի համաձայն ամենամյա նվազագույն արձակուրդի փոխարինումը դրամական հատուցմամբ չի թույլատրվում: Այլ կերպ ասած, արձակուրդի համար կատարվող վճարումը աշխատավարձով փոխարինելը հակասում է նաեւ իրավական այս նորմին: Հետեւաբար առաջարկվող լրացմամբ հստակ սահմանվում է, որ թեկուզ անձը գտնվում է ամենամյա արձակուրդի մեջ, սակայն գործատուի կողմից հետ է կանչվել, ապա վերջինս պետք ստանա իր հետկանչման պահից սկսած կատարած աշխատանքի դիմաց՝ ընդհանուր սկզբունքով:

2. Օրինագծի 2-րդ հոդվածով առաջարկվող լրացման նպատակն է իրացնել աշխատանքի դիմաց վճարվող նվազագույն եկամուտը չհարկելու իրավական պահանջը, ինչը բխում է թե՛ ՀՀ սահմանադրությունից եւ թե՛ միջազգային իրավունքի նորմերից: Բացի այդ, այս համակարգը ներկայումս արտացոլված է նաեւ «Եկամտահարկի մասին» ՀՀ օրենքում՝ անձնական նազեցման տեսքով:

3. Օրինագծի 3-րդ հոդվածով առաջարկվող փոփոխությունն ու լրացումը նպատակ են հետապնդում ապահովել աշխատողի աշխատավարձ ստանալու եւ այն հնարավորիս հավասարակշռված ծախսելու պահանջը: Ամսական առնվազը երկու անգամ վարձատրություն ստանալու մեխանիզմը ներկայումս հանրապետության մասնավոր սեկտորի շատ կազմակերպություններում ընդունված պրակտիկա է եւ համապատասխանում է միջազգային փորձին: Մյուս կողմից այն լրացուցիչ բեռ չի դառնա գործատուների վրա եւ էականորեն կարող է նպաստել առեւտրաշրջանառության ոլորտի արդյունավետ կարգավորմանը:

Անդրադառնալով Աշխատանք վարձատրության մասին օրենքն ուժը կորցրած ճանաչելու օրինագծին հարկ է արձագրել, որ «Աշխատանքի վարձատրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքն ընդունվել է դեռեւս 2001 թվականի սեպտեմբերի 11-ին: Այս օրենքով սահմանված մի շարք նորմեր իրենց արտացոլումն են ստացել 2004 թվականի նոյեմբերի 9-ին ընդունված աշխատանքային օրենսգրքում, որի գործողության մեջ դնելու մասին նույն ամսաթվին ընդունված օրենքի 3-րդ հոդվածը սահմանում է, որ օրենսգրքը գործողության մեջ դնելուց հետո 1 տարվա ընթացքում անհրաժեշտ է օրենսգրքին համապատասխանեցնել աշխատանքի իրավունքի նորմեր պարունակող իրավական ակտերը: Բացի այդ, այս օրենքի ընունումից հետո, 2005թ. ՀՀ սահմանադրությունում կատարվել են փոփոխություններ եւ լրացումներ, ՀՀ-ն միացել է մի շարք միջազգային փաստաթղթերի (օրինակ՝ Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության «Աշխատավարձի պաշտպանության մասին» կոնվենցիային, 2005թ., Վերանայված եվրոպական սոցիալական խարտիային, 2004թ. եւ այլն), որոնց դրույթներով առաջարկվող կարգավորման սխեմաներից շատերն արտացոլված են նաեւ աշխատանքային օրենսգրքում եւ տարբերվում են «Աշխատանքի վարձատրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված մոտեցումներից (օրինակ՝ աշխատավարձի վճարման ձեւի համար օրենսգրքի 178 հոդվածի 5-րդ կետը սահմանում է, որ այն վճարվում է դրամով, մինչդեռ օրենքի 8-րդ հոդվածի 4-րդ կետը նախատեսում է տարիֆային աշխատավարձի մինչեւ 20 տոմոսի չափով վճարում գործատուի արտադրանքով): Ըստ էության ներկայումս ձեւավորվել է օրենսդրական տարբեր ակտերի միջեւ հակասություն, որոնց վերացման նպատակով առաջարկվում է ուժը կորցրաց ճանաչել այս օրենքը:

Այսպես. օրենքը բաղկացած է 13 հոդվածներից, որոնց վերաբերյալ ներկայումս առկա օրենսդրական ապահովվածությունը ներկայացվում է ստորեւ.

Օրենքի համապատասխան հոդվածը	Նույն հարաբերություններին վերաբերող աշխատանքային օրենսգրքի հոդված/ները
Յոթերորդ 1. օրենքի կարգավորման առարկան եւ ոլորտը	Յոթերորդներ 1, 6, 7
Յոթերորդ 2. աշխատանքի վարձատրության մասին օրենսդրությունը	Յոթերորդ 4
Յոթերորդ 3. աշխատանքի վարձատրության համակարգը,	Յոթերորդներ 178-214
Յոթերորդ 4. աշխատողների կատեգորիաները եւ գործատուները	Յոթերորդներ 7, 17, 18 Այս հոդվածով կարգավորվող հարաբերությունները սահմանված են նաեւ պետական եւ համայնքային ծառայություններում աշխ. հարաբերությունները կարգավորող մի շարք այլ օրենքներով, որոնց հետ համեմատած առկա են մի շարք անհամապատասխանություններ:
Յոթերորդ 5. աշխատանքի վարձատրության իրավական հիմքերը	Յոթերորդներ 178-214
Յոթերորդ 6. աշխատանքի վարձատրության նվազագույն չափը, բացառությամբ նույն հոդվածի 3-րդ մասի	Յոթերորդ 179 3-րդ մասն առաջարկվում է իրացնել աշխ. օրենսգրքի 179 հոդվածում:
Յոթերորդ 7. աշխատանքի վարձատրության տարրերը եւ ըստ աշխատանքի վարձատրության	Յոթերորդներ 178-214 Այս հոդվածով կարգավորվող հարաբերությունները սահմանված են նաեւ ՀՀ սահմանադրությամբ, ինչպես նաեւ պետական եւ համայնքային ծառայություններում աշխ. հարաբերությունները կարգավորող մի շարք այլ օրենքներով:
Յոթերորդ 8. աշխատանքի վարձատրության կարգը	Յոթերորդներ 178-214 Այս հոդվածով սահմանվում է կարգավորման այլ ռեժիմ, քան օրենքի 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասն է, ըստ որի աշխատավարձի մի մասը կարող է վճարվել գործատուի սեփական արտադրանքով: Օրենսգրքի 178 հոդվածի 5-րդ մասը

	ուղղակի սահմանում է, որ աշխատավարձը վճարվում է ՀՀ դրամով:
Հոդված 9. աշխատանքի վարձատրությունն աշխատանքի նորմալ պայմաններից շեղումների առկայության դեպքում	Հոդվածներ 183, 184, 185, 188, 190, 191
Հոդված 10. պարապուրդի վճարումը	Հոդված 186
Հոդված 11. ոչ լրիվ աշխատաժամանակի վարձատրությունը	Հոդվածներ 187, 189
Հոդված 12. աշխատանքի վարձատրության պետական երաշխիքների համակարգը	օրենսգրքի ընդհանուր մասին նորմերով, ինչպես նաև հոդվածներ 200-214
Հոդված 13. եզրափակիչ դրույթներ	օրենսգրքի ընդհանուր մասի դրույթներով, օրենսգիրքը գործողության մեջ դնելու մասին օրենքով, ինչպես նաև վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի դրույթներով

Ջեդիևակներ՝ [Վահան Հովհաննեսյան](#), [Արծվիկ Մինասյան](#), [Հրայր Կարապետյան](#), [Արտյուշ Շահբազյան](#), [Լիլիթ Գալստյան](#), [Արմեն Ռուստամյան](#), [Ռուզաննա Առաքելյան](#)